# U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky, JUDr. Vojtěcha Šimíčka, JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce: **S. B.**, zast. JUDr. Evou Krausovou, advokátkou se sídlem Hradec Králové, Antonína Dvořáka 1117, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Praha 7, nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9. 1. 2007, č. j. 29 Az 22/2006 - 18,

**t a k t o :**

**I.** Kasační stížnost **s e o d m í t á .**

**II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

**III.** Ustanovenému zástupci žalobce advokátce JUDr. Evě Krausové **s e u r č u j e** odměna za zastupování ve výši 5712 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 2 měsíců od právní moci tohoto rozhodnutí.

## O d ů v o d n ě n í :

I.

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále označován jako „stěžovatel“) nadepsané rozhodnutí krajského soudu, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 3. 2006, č. j. OAM-256/VL-11-K04-2006. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl žádost stěžovatele o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu).

Rozsudek stěžovatel napadl kasační stížností, ve které konstatoval, že došlo ze strany soudu k pochybením, která lze podřadit pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b), d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). V doplnění kasační stížnosti uvedl, že rozhodnutí žalovaného se v odůvodnění nezabývá důvody, pro které nebyla stěžovateli poskytnuta doplňková ochrana, jak ji umožňuje udělit § 14a zákona o azylu cizinci, který sice nesplňuje podmínky pro udělení azylu, ale hrozí mu nebezpečí vážné újmy. Stěžovatel se považuje za pronásledovaného v důsledku jednání soukromých osob, které on označuje za separatisty. Má za to, že Indická republika není schopna zajistit ochranu svých občanů před jednáním takových osob a v důsledku toho mu hrozí při návratu do země původu vážná újma. Stěžovatel v kasační stížnosti konstatoval, že uváděl při podání žádosti o mezinárodní ochranu důvody uvedené v § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, neboť měl strach z toho, že bude fyzicky zlikvidován separatisty, které pověří

soused, aby se mstili za konflikt mezi sousedy. Rozhodnutí žalovaného tak podle stěžovatele trpí vadou předvídanou v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s, když se žalovaný nezabýval možností poskytnutí doplňkové ochrany stěžovateli z důvodů uvedených v § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Z těchto důvodů stěžovatel navrhnul napadené rozhodnutí krajského soudu zrušit a věc vrátit k dalšímu řízení.

II.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek byly vydány v souladu s právními předpisy. Stěžovatelova jediná námitka o absenci posouzení a výroku o doplňkové ochraně podle ustanovení § 14a zákona o azylu je jednak nově uplatněná a nelze k ní přihlédnout, jednak je tato námitka nedůvodná, protože ustanovení § 14a zákona o azylu nebylo v době vydání správního rozhodnutí účinné, nemohl se jím proto správní orgán řídit a pokud snad tato námitka stěžovatele věcně směřovala k absenci posouzení a výroku o překážce vycestování podle § 91 zákona o azylu, pak nezbývá než oponovat ustálenou judikaturou soudů o nadbytečnosti výroku o překážce vycestování vedle výroku o zjevné nedůvodnosti žádosti o azyl, eventuálně o zmatečnosti správního rozhodnutí, pokud by se správní rozhodnutí překážkou vycestování v odůvodnění zabývalo a ve výroku nikoli. Žalovaný rovněž namítal nepřijatelnost kasační stížnosti, neboť tato svým významem podstatně nepřesahuje zájmy stěžovatele. S ohledem na výše uvedené žalovaný navrhl odmítnutí kasační stížnosti, jinak její zamítnutí pro nedůvodnost.

III.

Z obsahu kasační stížnosti je zřejmé, že stěžovatelem je tvrzen důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s., neboť namítal, že rozhodnutí žalovaného i soudu se v odůvodnění nezabývá důvody pro které nebyla stěžovateli poskytnuta doplňková ochrana, jak ji umožňuje udělit cizinci § 14a zákona o azylu, který sice nesplňuje podmínky pro udělení azylu, ale hrozí mu nebezpečí vážné újmy.

Nejvyšší správní soud je podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel ve své kasační stížnosti.

IV.

Nejvyšší správní soud se kasační stížností musel zabývat nejprve z hlediska její přípustnosti, tzn. z hlediska splnění podmínek řízení. V případě, že by Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost přípustnou, rozhodoval by následně o její přijatelnosti podle § 104a s. ř. s. (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 2. 2006, č. j. 8 Azs 5/2006 - 30, dostupné na www.nssoud.cz). Kasační stížnost stěžovatele je však nepřípustná, a to z následujících důvodů.

Stěžovatel namítal absenci posouzení důvodů, pro které nebyla stěžovateli poskytnuta doplňková ochrana ve smyslu § 14a zákona o azylu. Toto ustanovení stanoví, že „*doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu,*

*jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky".* V posuzovaném případě ovšem nelze přehlédnout, že institut tzv. doplňkové ochrany byl do zákona o azylu včleněn až zákonem č. 165/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, který nabyl účinnosti dne 1. 9. 2006. Žalovaný v posuzované věci rozhodl dne 22. 3. 2006, citované ustanovení v době vydání správního rozhodnutí tudíž ještě nebylo účinné, a žalovaný je proto ani nemohl aplikovat.

Institut doplňkové ochrany v českém právním řádu nahradil koncept tzv. překážek vycestování, které byly s účinností do 31. 9. 2006 upraveny v § 91 zákona o azylu. Toto ustanovení v odstavci prvém stanoví, že *„povinnost ukončit pobyt neplatí, pokud by byl cizinec nucen vycestovat do státu, kde je ohrožen jeho život nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení, nebo do státu, kde mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu anebo kde je jeho život ohrožen v důsledku válečného konfliktu, nebo do státu, který žádá o jeho vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti, anebo jestliže by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, nebo jestliže v zemi původu nebo v třetí zemi, ochotných přijmout nezletilou osobu bez doprovodu, není po jejím příchodu k dispozici přiměřené přijetí a péče podle potřeb jejího věku a stupně samostatnosti."* Lze proto vzít v úvahu, že stěžovatelova námitka ve skutečnosti směřovala k absenci posouzení a výroku o překážce vycestování podle § 91 zákona o azylu, neboť namítal, že mu hrozí nebezpečí vážné újmy, jelikož má strach z toho, že bude fyzicky zlikvidován separatisty, které pověří soused, aby se mstili za konflikt mezi sousedy.

Stěžovatelova námitka směřující proti faktu, že u něj nebyla přezkoumána překážka vycestování, je však nově uplatněná a podle § 104 odst. 4 s. ř. s. k ní nelze přihlédnout. Podle § 104 odst. 4 s. ř. s. stěžovatel v kasační stížnosti nemůže uplatnit důvody, jež neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Jak již Nejvyšší správní soud judikoval: „*Důvody kasační stížnosti lze opřít jen o takové konkrétní právní či skutkové důvody, jež byly v řízení před krajským soudem přípustně uplatněny (viz § 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s.), a tedy alespoň v základních rysech formulovány v žalobních bodech [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.] obsažených v žalobě či jejím včasném rozšíření, a případně dále (i po uplynutí lhůty k podání či rozšíření žaloby) upřesněny či podrobněji rozvedeny, aniž by tím byly rozšiřovány. To platí jen za předpokladu, že uvedené právní či skutkové důvody mohl stěžovatel v žalobě či jejím včasném rozšíření uplatnit.*" (Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2005, č. j. 2 Azs 134/2005 - 43, publikováno pod č. 685/2005 Sb. NSS).

Nad rámec výše uvedeného však je třeba uvést následující. Institut překážky vycestování a nyní institut doplňkové ochrany ve vnitrostátní právní úpravě zakotvuje princip *non refoulement*, který je vyjádřen v článku 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951, jež byla spolu s Protokolem týkajícím se právního postavení uprchlíků z roku 1967 publikována pod č. 208/1993 Sb.(dále jen „Ženevská úmluva"). Podle Ženevské úmluvy platí: *„Žádný smluvní stát nevyhostí jakýmkoli způsobem nebo nevrátí uprchlíka na hranice zemí, ve kterých by jeho život či osobní svoboda byly ohroženy na základě jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité společenské vrstvě či politického přesvědčení."*

Podle článku 10 Ústavy „*vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu, přičemž pokud stanoví mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva“.* Jak již Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 4. 8. 2005, č. j. 2 Azs 343/2004 - 56 (publikovaný pod č. 721/2005 Sb. NSS) vyslovil, aplikační přednost mezinárodních smluv zahrnutých do vymezení článku 10 Ústavy znamená že pokud by se v konkrétním případě dostala do rozporu aplikace § 91 zákona o azylu a aplikace, která by vyplynula z čl. 33 Ženevské úmluvy, musela by být podle čl. 10 Ústavy použita přímo a přednostně Ženevská úmluva. Pravidlo o aplikační přednosti mezinárodního práva přitom lze vztáhnout nejen na hmotněprávní vnitrostátní normy, ale i na normy procesní. V posuzovaném případě by se totiž mohla aplikace vnitrostátních procesních norem (konkrétně § 104 odst. 4 s. ř. s.) a aplikace, která by vyplynula z čl. 33 Ženevské úmluvy, dostat do rozporu především tím, že Ženevská úmluva nestanoví okamžik, kdy má uprchlík uplatnit námitku, že by mu při návratu do země původu hrozily následky zakotvené v čl. 33 odst. 1 Ženevské úmluv. Podle této úmluvy proto je nutné se touto námitkou zabývat kdykoliv je uplatněna či kdykoliv o tom existují pochybnosti, neboť jinak nelze dosáhnout závazku, že stát nevyhostí jakýmkoli způsobem nebo nevrátí uprchlíka na hranice zemí, ve kterých by jeho život či osobní svoboda byly ohroženy.

Lze tak konstatovat, že pokud by striktní aplikace § 104 odst. 4 s. ř. s. vedla nevyhnutelně k tomu, že by byl stěžovatel vydán do země, kde by mu hrozily následky předvídané v čl. 33 odst. 1 Ženevské úmluvy, nesměl by Nejvyšší správní soud tuto procesní normu použít, neboť by to vedlo k porušení mezinárodních závazků ČR, což zapovídá čl. 1 odst. 2 Ústavy, podle kterého Česká republika dodržuje závazky, které pro ni vyplývají z mezinárodního práva, a podle nějž jsou tedy všechny orgány veřejné moci, včetně orgánů moci soudní, zavázány jednat tak, aby tyto závazky nebyly porušeny. Ostatně k obdobnému právnímu závěru dospěl Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 21. 3. 2006, č. j. 2 Azs 75/2005 - 75, ve kterém pravil, že *„soud je i při aplikaci kogentních norem procesního práva vázán článkem 10 Ústavy ČR. Nesmí proto použít vnitrostátní procesní normu (zde ustanovení § 71 odst. 2 věty třetí s. ř. s. obsahující zákaz rozšiřovat žalobu o další žalobní body po lhůtě pro její podání), pokud by její aplikace nutně a nevyhnutelně vedla k porušení zásady non-refoulement obsažené v čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků či k porušení zákazu vyhostit cizince do země, kde by byl vystaven hrozbě mučení či nelidského a ponižujícího zacházení či trestu, jenž vyplývá z čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a z judikatury Evropského soudu pro lidská práva tento článek vykládající“.*

V posuzovaném případě však není třeba od § 104 odst. 4 s. ř. s. odhlížet, neboť aplikační přednost Ženevské úmluvy by platila pouze, pokud by se na stěžovatele tato úmluva vztahovala, tedy pouze pokud by byl uprchlíkem podle definice obsažené v čl. 1 písm. A odst. 2 této úmluvy. Toto pravidlo vychází již z preambule Ženevské úmluvy a bylo vyjádřeno a obsáhle argumentováno ve výše uvedeném rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 2 Azs 343/2004 - 56, podle kterého, pokud je zjevné, že konkrétní žadatel o azyl nemůže být uprchlíkem typicky proto, že neuvádí žádnou skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování, není k takové aplikační přednosti důvod, neboť na takovou osobu čl. 33 odst. 1 Úmluvy nedopadá. Nelze totiž tvrdit, že uprchlíkem je automaticky každý žadatel o azyl. Status žadatele o azyl je dán především volním aktem konkrétní osoby, která se rozhodne o azyl požádat, a status azylanta, tedy osoby, jíž byl azyl státem udělen, je dán především volním aktem státu, jak se odráží v zákonné úpravě azylu a realizaci této úpravy orgány veřejné moci; oproti tomu status uprchlíka je dán objektivním stavem, který může být

státem již pouze rozpoznán a deklarován. Podle čl. 1 písm. A odst. 2 této Úmluvy, v jeho znění po zmírnění definičních podmínek zakotveném Protokolem z roku 1967, je uprchlíkem osoba, která *„se nachází mimo svou vlast a má oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů, je neschopna přijmout, nebo vzhledem ke shora uvedeným obavám, odmítá ochranu své vlasti.“*

Zdejší soud není povolán k tomu, aby stavěl napevno, zda stěžovatel je či není uprchlíkem ve smyslu definice Ženevské úmluvy. Stěžovatel však během celého správního a soudního řízení neuvedl nic, co by naznačovalo, že by mohl být uprchlíkem ve smyslu této definice. Stěžovatel konstatoval, že důvodem jeho odjezdu byl spor o půdu s rodinou ze sousední vesnice, která měla kontakt na separatisty. Dále vypověděl, že on osobně ani nikdo jiný z jeho rodiny neměli konkrétní problémy se separatisty. Z toho lze dovodit, že obavy stěžovatele v zemi původu byly zapříčiněny jednáním soukromých osob, přičemž ze správního spisu vyplývá, že se stěžovatel v domovském státě nepokusil svou situaci přes tamní státní orgány řešit. Stěžovatel neuvedl žádné skutečnosti svědčící o tom, že by měl oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů.

Lze proto uzavřít, že pokud stěžovatel neuvedl nic, co by naznačovalo, že by mohl být uprchlíkem, není zde důvod k aplikační přednosti Ženevské úmluvy, neboť je zjevné, že na stěžovatele čl. 33 odst. 1 Ženevské úmluvy nedopadá. V dané věci proto je stěžovatelova jediná námitka o chybějícím posouzení překážky vycestování uplatněna nepřípustně, neboť stěžovatel v žalobě uplatnil pouze nedostatečné zjištění skutkového stavu a nezohlednění okolností případu.

Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost stěžovatele jako nepřípustnou [§ 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 104 odst. 4 a § 120 s. ř. s.]

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

Krajský soud stěžovateli k jeho žádosti ustanovil zástupcem advokáta pro řízení o kasační stížnosti, náklady řízení v tomto případě hradí stát. Náklady spočívají v odměně za dva úkony právní služby v částce 4200 Kč,- [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů] a v náhradě hotových výdajů v částce 600 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky), celkem 4800 Kč. Protože ustanovený advokát je plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen daň), zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o dani z přidané hodnoty). Částka daně, vypočtená podle ustanovení § 37 písm. a) a § 47 odst. 3 zákona o dani z přidané hodnoty, činí 912 Kč. Ustanovenému zástupci se tedy přiznává náhrada nákladů řízení ve výši 5712 Kč. Tato částka bude zaplacena z účtu Nejvyššího správního soudu k rukám zástupkyně stěžovatele, JUDr. Evy Krausové, do 2 měsíců od právní moci rozsudku.

**P o u č e n í :** Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

č. j. 2 Azs 25/2007 - 61

V Brně dne 17. května 2007

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu